

dr hab. inż. Krzysztof Chudyba, prof. PK^{1*)}

ORCID: 0000-0001-8880-5222

dr hab. inż. Piotr Matysek, prof. PK¹⁾

ORCID: 0000-0002-7105-639X

Weryfikacja odporności ogniowej ścian murowych

Fire resistance verification for masonry walls

DOI: 10.15199/33.2024.10.

Streszczenie. W artykule przedstawiono wybrane zagadnienia projektowania konstrukcji murowych ze względu na warunki pożarowe w aspekcie projektu nowej normy europejskiej EN 1996-1-2:2022. Szczególną uwagę zwrócono na zmiany i uzupełnienia wprowadzone w projekcie nowej wersji normy w stosunku do obecnie obowiązującej w Polsce PN-EN 1996-1-2:2010. Analizie poddano te zagadnienia, które wpłyną na proces projektowania i wykonywania konstrukcji murowych.

Słowa kluczowe: konstrukcje murowe; ściany murowe; odporność ogniowa.

Abstract. The paper presents some selected issues of structural fire design of masonry structures within the aspect of the new European code EN 1996-1-2:2022 project. Special attention is paid to the changes and additions introduced into this pre-standard in comparison with the code PN-EN 1996-1-2:2010 which is currently in force in Poland. There were analyzed the questions that in the nearest future will influence the process of design and construction of masonry structures.

Keywords: masonry structure; masonry wall; fire resistance.

Bezpieczeństwo pożarowe jest jednym z podstawowych wymagań stawianych obiektom budowlanym. Szczegółowe kryteria odporności ogniowej, w odniesieniu do funkcji nośnej (R) lub/i izolacyjnej (EI/REI), ustala się na podstawie przepisów krajowych. W Polsce właściwym dokumentem w tym względzie jest *Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* [1]. Weryfikacji tych kryteriów, w przypadku projektowanych obiektów dokonuje się natomiast z wykorzystaniem odpowiednich części Eurokodów konstrukcyjnych. Konstrukcji murowych dotyczy norma PN-EN 1996-1-2:2010 [2], która stanowi część pierwszej generacji Eurokodów opublikowanych w latach 2002 – 2007. Od kilku lat trwa proces przygotowywania nowych norm europejskich. Komitet Techniczny CEN/TC 250 opracował projekty nowych norm m.in. dotyczących konstrukcji murowych. Jednym z takich dokumentów jest projekt nowej normy prEN 1996-1-2:2022 [3], obejmującej analizę konstrukcji murowych z uwagi na warunki pożarowe, przygotowany przez specjalny zespół (Project Team SC6. T2). W przyszłości dokument ten ma zastąpić obowiązującą normę EN 1996-1-2:2005 [4] i opracowaną

na jej podstawie PN-EN 1996-1-2:2010 [2] z późniejszymi zmianami. W Polsce odpowiedzialnym za normy projektowania konstrukcji murowych jest Komitet Techniczny PKN/KT nr 252.

Nawet pobieżna lektura nowej wersji normy [3] wskazuje, że dużo jest zmian w porównaniu z obowiązującą normą [2]. Mają one różny charakter, od redakcyjnych po istotne zmiany merytoryczne, co wpłynie w najbliższych latach na proces projektowania i wykonywania budynków ze ścianami murowymi.

W artykule przedstawiono i omówiono podstawowe wymagania dotyczące sprawdzania nośności ścian murowych w sytuacjach pożarowych w świetle wymagań nowej normy [3]. Uwzględniono zmiany wynikające zarówno z rozwoju rynku materiałów murowych, jak również z badań ogniowych murów przeprowadzonych w ostatnich latach w różnych laboratoriach europejskich [5, 6, 7].

Celem artykułu jest zaprezentowanie kierunków, w jakich zmierza proces projektowania konstrukcji murowych z uwagi na warunki pożarowe, kształtowany przez zalecenia podane w projekcie nowej normy [3], a także wynikające z tego konsekwencje w realizacji budynków murowych.

Odporność ogniowa ścian murowych

Zachowanie ścian murowych w warunkach oddziaływania wysokiej temperatury zależy zarówno od czynników materia-

łowych, geometrii ściany, jak również od sposobu jej usytuowania w konstrukcji i poziomu wyteżenia. Wśród czynników materiałowych postawowe znaczenie ma rodzaj elementów murowych i zapraw użytych do wykonania ściany, a także sposób wykończenia jej powierzchni. Istotne znaczenie ma również rodzaj spoin zastosowanych w murze i stopień ich wypełnienia. Natomiast parametry geometryczne i obciążeniowe, które wpływają na odporność ogniową ścian murowych, to grubość ścian, ich wysokość, wielkości mimośrodków obciążenia oraz stopień wyteżenia. Z podanego zestawienia wynika, że liczba parametrów warunkujących zachowanie się ścian murowych w warunkach pożaru jest bardzo duża, dlatego też analiza tych ścian w warunkach pożarowych jest zagadnieniem bardzo złożonym.

Weryfikację odporności ogniowej ścian murowych różnych typów (konstrukcyjnych lub niekonstrukcyjnych) przeprowadza się obecnie na podstawie badań ogniowych, z zastosowaniem metody tabelarycznej oraz z wykorzystaniem różnych modeli i metod obliczeniowych.

Badania ogniowe pozwalają uzyskać wgląd w rzeczywiste zachowanie ścian murowych w sytuacji pożaru, przez możliwość obserwacji różnych procesów i zjawisk towarzyszących oddziaływaniu wysokiej temperatury, a także ocenić poziom odporności ogniowej konkretnego ustroju murowego. Badania doświadczalne są również niezbędne do określenia podstawowych paramet-

¹⁾ Politechnika Krakowska, Wydział Inżynierii Lądowej

^{*)} Adres do korespondencji: kchudyba@pk.edu.pl

trów materiałowych murowych – fizycznych, termicznych, mechanicznych – w funkcji temperatury. Przy realizacji badań ogniowych murów zastosowane są odpowiednie przepisy normowe, określające szczegółowe procedury ich prowadzenia. Badania prowadzone zgodnie z normami [8, 9] przez akredytowane laboratoria na zlecenie producentów elementów murowych i zapraw pozwalają na opracowanie wytycznych projektowania ścian murowych w danym systemie. Przykłady i opisy takich badań można znaleźć w publikacjach [10, 11].

Prostym sposobem weryfikacji kryteriów odporności ogniowej ścian murowych są tabele, w których podano minimalną grubość ścian w przypadku danego poziomu odporności ogniowej. Sprawdzeniu podlega grubość projektowanej ściany. W przypadku, gdy jest ona większa od minimalnej grubości podanej w tabeli, to przyjmuje się, że odporność ogniowa ściany jest wystarczająca. W tabelach podanych w aktualnie obowiązującej normie [2] wiele rodzajów ścian murowych nie ma określonej minimalnej grubości lub podano szerokie przedziały wartości minimalnej grubości. Zastosowanie prostej metody tabelarycznej jest więc obecnie w wielu przypadkach ograniczone, co utrudnia projektowanie budynków.

Analiza konstrukcji w sytuacji pożarowej z wykorzystaniem metod obliczeniowych obejmuje kilka etapów:

1) **wybór właściwego scenariusza pożarowego**, opisującego przebieg zmian temperatury w czasie trwania pożaru z wykorzystaniem informacji i szczegółowych modeli podanych w normie PN-EN 1991-1-2 [12];

2) **przeprowadzenie analizy termicznej**, czyli określenie rozkładu temperatury w poszczególnych punktach konstrukcji w danej chwili trwania oddziaływania pożarowego wg przyjętego scenariusza pożarowego;

3) **dokonanie analizy mechanicznej**, czyli ustalenie odpowiedzi konstrukcji murowej na zadane pole temperatury;

4) **weryfikacja odpowiednich kryteriów odporności ogniowej**.

W celu przeprowadzenia kompleksowej analizy konstrukcji murowych konieczna jest znajomość wielu parametrów fizykotermicznych oraz mechanicznych zastosowanych w konstrukcji ele-

mentów murowych oraz zapraw, a także parametrów determinujących zjawisko przepływu ciepła w sytuacji pożaru. Zaawansowane modele są w praktyce stosowane niezwykle rzadko. Częściej wykorzystuje się natomiast zaproponowaną w normie [2] metodę uproszczoną bazującą na przekroju zredukowanym. Przykłady zastosowania metody uproszczonej i wnioski z nich wynikające przedstawiono w pracach [13, 14].

Nowa norma europejska prEN 1996-1-2:2022

Nowa norma europejska prEN 1996-1-2:2022 dotycząca projektowania konstrukcji murowych z uwagi na warunki pożarowe uwzględnia doświadczenia zebrane przez okres stosowania pierwszej generacji Eurokodów. Spowodowały one, że szczegółowy zakres i układ treści projektu normy prEN 1996-1-2:2022 [3] uległy wielu zmianom w porównaniu z normą PN-EN 1996-1-2 [2]. Tekst główny projektu nowej wersji normy liczy 18 stron i składa się z 7 rozdziałów. Jest to jedna z niewielu norm europejskich, których objętość części podstawowej uległa zmniejszeniu w stosunku do obecnie obowiązującego dokumentu normowego. Zrezygnowano z przedmowy i skrócono niektóre rozdziały, natomiast w obu wersjach obowiązują te same wymagania ogólne i definicje.

Znaczne zmiany dotyczą załączników do normy. Z nowej wersji normy usunięto Załącznik A, w którym podane są ogólne wskazówki dotyczące czynników wpływających na zachowanie ścian murowych w warunkach pożaru i ustalania odporności ogniowej na podstawie badań. Zrezygnowano również z uproszczonej metody obliczeń na podstawie przekroju zredukowanego, zamieszczonej w Załączniku C normy [2]. Wprowadzono natomiast zupełnie nowe informacje o sposobie określania cech materiałowych do przeprowadzenia analizy konstrukcji w warunkach pożarowych (Załącznik B normy [3]). Ostatecznie w projekcie normy [3] zamieszczono 3 załączniki zamiast 5, jak w wersji dotychczasowej.

Warunek podstawowy, jaki muszą spełniać konstrukcje murowe w sytuacji pożarowej, nie uległ zmianie:

$$E_{d,fi} \leq R_{d,fi} \quad (1)$$

gdzie:

$E_{d,fi}$ – obliczeniowy efekt oddziaływań w warunkach pożarowych, wyznaczony zgodnie z normą [12], uwzględniający efekty odkształceń termicznych;

$R_{d,fi}$ – odpowiadająca nośność obliczeniowa w sytuacji pożarowej.

Spełnienie tego warunku należy wykazać na podstawie analizy konstrukcji zgodnie z normą prEN 1990:2020 [15]. Nowa wersja normy [3] podaje, że spełnienie warunku (1) można również wykazać, stosując metodę tabelaryczną lub wykorzystując wyniki badań ogniowych. Metodę tabelaryczną podano w Załączniku A nowej wersji normy. Ma on charakter normatywny, a nie informacyjny, jak pozostałe załączniki, które podają szczegóły dotyczące metod obliczeniowych.

Podstawowym sposobem weryfikacji odporności ogniowej ścian murowych pozostaną więc zapewne zamieszczone w normie **tabele z minimalną grubością ścian (t_p)**. Wartości tabelaryczne przyjmowane w dotychczasowych normach bazowały na wynikach badań doświadczalnych. W przypadku normy [2] były to przede wszystkim testy wykonane w różnych krajach, często jeszcze wg krajowych procedur, a nie norm [8, 9], i dlatego też nie było pełnej zgodności co do wartości minimalnej grubości ścian. Analizy i badania tego typu prowadzono również w naszym kraju. W konsekwencji norma pierwszej generacji Eurokodów nie zawierała konkretnych wartości t_p , a przedziały tego parametru były w wielu przypadkach dość szerokie. W ramach prac zespołu opracowującego nową wersję normy europejskiej zebrano z krajów członkowskich dokumentację i wyniki badań ogniowych ścian murowych, które stanowią podstawę proponowanych wartości tabelarycznych. Proces ten dotyczył przede wszystkim ścian nośnych. Przy opracowaniu nowej normy uwzględniono tylko wyniki uzyskane na podstawie badań zgodnych z procedurami badawczymi podanymi w normach [8, 9] i zmodyfikowane wartości zamieszczono ostatecznie w Załączniku A nowej wersji normy [3]. Należy w tym miejscu wskazać jedną istotną zmianę o charakterze ilościowym, dotyczącą minimalnej grubości ścian w przypad-

ku danego rozwiązania materiałowo-konstrukcyjnego i wymaganego poziomu odporności ogniowej. W normie EN 1996-1-2:2005 [4] oraz obowiązującej w Polsce PN-EN 1996-1-2 [2] podawano w wielu przypadkach przedział wartości minimalnej grubości ściany, np. 100/140 mm, podczas gdy w projekcie nowej wersji normy [3] operuje się już niemal wyłącznie jedną wartością. Prawie zawsze jest to wartość najmniejsza z podawanego wcześniej przedziału. Podanie konkretnej minimalnej grubości ściany zamiast przedziału wartości jest bardzo korzystne ze względów projektowych. Projektanci nie będą bowiem musieli wykonywać dodatkowych analiz w celu oceny, która wartość z przedziału jest w danym przypadku właściwa. Przyspieszy to więc i uprości proces projektowania budynków. Przykładowe porównanie minimalnych grubości ścian nośnych (kryterium REI), określonych na podstawie danych tabelarycznych, zamieszczonych w [2 i 3], przedstawiono na rysunku 1.

W Polsce tradycyjnie stosowane są konstrukcyjne ściany murowe o grubości nie mniejszej niż 180 mm. Wynika to m.in. z zapisów obecnie obowiązującej normy PN-EN 1996-1-1 [16], która zaleca grubość 180 mm jako minimalną

Odporność ogniowa oddzielających nośnych ścian murowych o grubości 180 mm (kryteria REI) – ściany z elementów murowych grupy 1S, grupy 1 lub grupy 2 na zaprawach zwykłych, do cienkich spoin lub lekkich z wypełnionymi spoinami

Comparison of values of fire resistance for separating loadbearing masonry walls with thickness equal to 180 mm (criteria REI) – walls from masonry elements group 1S, group 1 or group 2 – mortars: general purpose, thin layer, lightweight – masonry walls with filled joints

REI	Rodzaj elementów murowych, z których wykonano ścianę				
	ceramiczne	silikatowe	beton lekki	beton zwykły	autoklawizowany beton komórkowy
REI	120*)	180	240	240	240

Uwaga 1: podane w tabeli wartości dotyczą ścian z obustronnym tynkiem gipsowym o grubości co najmniej 10 mm lub innym tynkiem zwiększającym odporność ogniową ścian wg [3].

Uwaga 2: podane w tabeli wartości odpowiadają poziomowi obciążenia $\mu_0 \leq 0,7$ – współczynnik μ_0 jest ilorazem obliczeniowego obciążenia pionowego ściany w sytuacji pożaru do nośności obliczeniowej ściany zgodnie z PN-EN 1996-1-1.

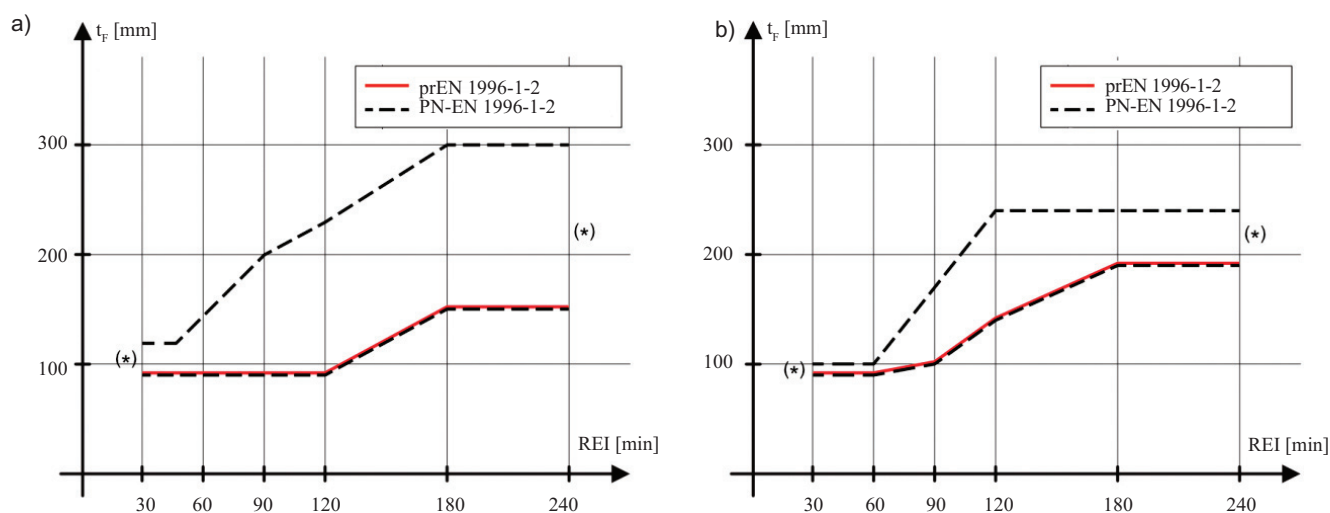
*) z wyjątkiem ścian z elementów ceramicznych grupy 1 o gęstości mniejszej niż 1000 kg/m³, w przypadku których REI90

w przypadku usztywniających ścian konstrukcyjnych. W tabeli podano wyniki przeprowadzonej przez nas analizy na podstawie tabel zamieszczonych w Załączniku A nowej wersji normy [3]. Zestawiono odporność ogniową (kryterium REI) ścian konstrukcyjnych z różnych rodzajów elementów murowych w przypadku grubości ściany 180 mm, przy czym uwzględniono ściany z elementów murowych grup: 1S; 1 oraz 2.

Z zestawienia wynika, że ściany murowe o grubości 180 mm spełniają kryterium REI120, a w wielu przypadkach nawet je przekraczają. Są to bardzo satysfakcjonujące wyniki. Nadal jednak

w przypadku wielu rozwiązań materiałowo-konstrukcyjnych ścian murowych nie podano wartości liczbowych w tabelach z Załącznika A nowej normy [3], co powoduje konieczność weryfikacji odporności ogniowej innymi metodami.

Istotne zmiany wprowadzane normą prEN 1996-1-2 [3] dotyczą metod obliczeniowych stosowanych do weryfikacji odporności ogniowej ścian murowych. W projekcie nowej wersji normy wszystkie informacje dotyczące metod obliczeniowych podano w Załączniku B (informacyjnym), który zatytułowano „Parametry/dane wejściowe do modeli obliczeniowych”. Podstawę wprowa-

Rys. 1. Porównanie minimalnej grubości ścian murowych, podanych w tabelach normowych zamieszczonych w [2 i 3] w przypadku ścian: a) z blozków z betonu komórkowego ($2 \text{ MPa} \leq f_b \leq 4,0 \text{ MPa}$; $350 \leq \rho \leq 500$); b) z elementów ceramicznych grupy 2 ($5 \text{ MPa} \leq f_b \leq 35 \text{ MPa}$; $800 < \rho \leq 2200$); (*) przedział wartości; f_b – znormalizowana wytrzymałość na ściskanie elementów murowych, ρ – gęstość objętościowa elementów murowych w kg/m^3

Fig. 1. Comparison of masonry wall minimum thickness required for fire resistance according to tabulated data in [2 and 3]: a) values for masonry walls from autoclaved aerated concrete masonry units ($2 \text{ MPa} \leq f_b \leq 4,0 \text{ MPa}$; $350 \leq \rho \leq 500$); b) values for masonry walls from clay units of group 2 ($5 \text{ MPa} \leq f_b \leq 35 \text{ MPa}$; $800 < \rho \leq 2200$); (*) range of values; f_b – normalized compressive strength for masonry units; ρ – volume density of masonry units in kg/m^3

dzonych w tym dokumencie zmian stanowiły analizy i zrealizowane badania doświadczalne, które zostały opisane m.in. w publikacjach [5, 6, 7]. Stwierdzono, że metoda bazująca na przekroju zredukowanym nie została wystarczająco zweryfikowana doświadczalnie i w związku z tym usunięto ją – jak już wcześniej wspomniano – z tekstu nowej normy wraz z wszystkimi pomocami projektowymi, np. rozkładami/profilami temperatury w przekroju muru z różnych rodzajów materiałów.

W projekcie nowej wersji normy zachowano natomiast, bez żadnych zmian czy modyfikacji w porównaniu z normą [2], zależności do określania wartości obliczeniowych właściwości fizycznych i termicznych (gęstość, przewodność cieplna, ciepło właściwe) różnych elementów murowych, które stosowane są do analizy termicznej. W przypadku określania właściwości mechanicznych wprowadzono zmiany w definiowaniu współczynnika redukcyjnego k_θ , który jest funkcją temperatury. Wartości właściwości mechanicznych X przy danym poziomie temperatury θ określa się jako $k_\theta X$ i dlatego wartości obliczeniowe podaje wzór:

$$X_{d,fi} = k_\theta X_k / \gamma_{M,fi} \quad (2)$$

gdzie:

X_k – wartość charakterystyczna cechy materiałowej w temperaturze zwykłej;

$\gamma_{M,fi}$ – częściowy współczynnik bezpieczeństwa w przypadku odpowiedniej cechy materiałowej w sytuacji pożarowej.

W nowej wersji normy [3] przyjęto, że wartość cechy materiałowej w danej temperaturze może być wyrażona jako wielomian drugiego stopnia:

$$X_\theta = A_0 + A_1\theta + A_2\theta^2 \quad (3)$$

gdzie:

A_0, A_1, A_2 – parametry określone na podstawie analizy krzywej regresji wyników badań eksperymentalnych.

Ostatecznie, współczynnik redukcyjny może być zdefiniowany jako:

$$k_\theta = 1 + (A_1/A_0)\theta + (A_2/A_0)\theta^2 \quad (4)$$

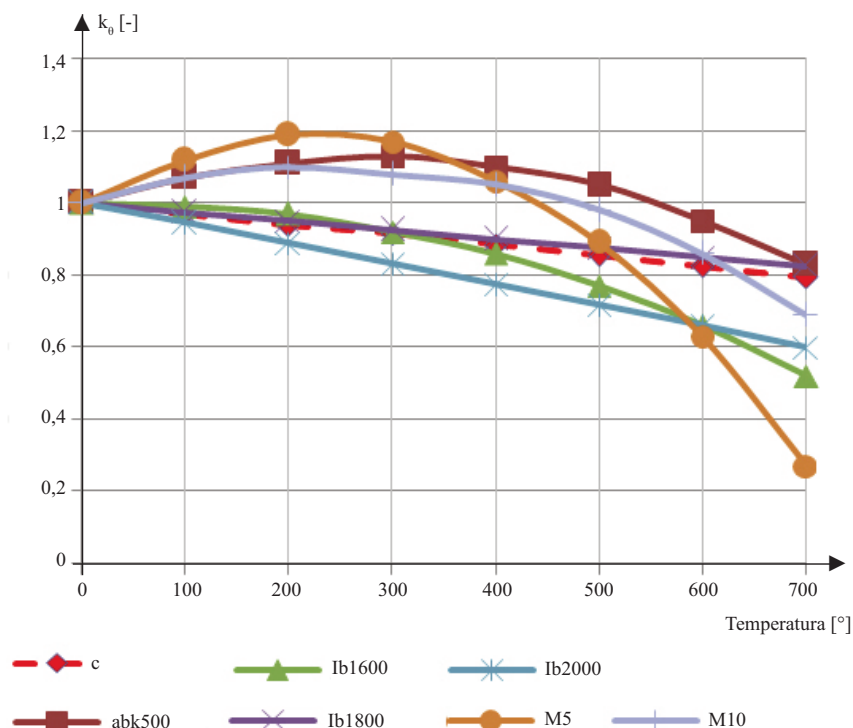
Określone przy wykorzystaniu tej formuły wartości parametrów mechanicznych są podstawą analiz obliczeniowych dotyczących nośności ścian murowych w warunkach pożarowych. Dopuszczono dwa możliwe sposoby usta-

lenia parametrów A_0, A_1, A_2 występujących w równaniach (3 i 4). Pierwszy z nich to przeprowadzenie badań na próbkach wykonanych z rozważanego materiału wg dokładnie określonej procedury [17, 18], a następnie analiza uzyskanych wyników w celu określenia wymaganych parametrów, z wykorzystaniem narzędzi statystycznych. W drugim przypadku można wykorzystać bezpośrednio dane zamieszczone w załączniku nowej wersji normy w postaci wartości liczbowych parametrów A_1/A_0 i A_2/A_0 , występujących w równaniu (4).

Na rysunku 2 podano wartości współczynnika k_θ , w odniesieniu do wytrzymałości na ściskanie, określone zgodnie z nową wersją normy [3]. Warto zaznaczyć, że w normie tej nie zamieszczono wartości współczynnika k_θ w przypadku ceramiki, dlatego też na rysunku 2 podano je, wykorzystując wyniki badań przedstawionych w pu-

blikacjach zamieszczonych jako bibliografia do nowej wersji normy [3]. Są one bardzo zbliżone do wartości podanych w aktualnie obowiązującej normie [2], gdyż różnice nie przekraczają 5%.

Jak wynika z rysunku 2, w temperaturze powyżej 400°C następuje wyraźny spadek wytrzymałości materiałów murowych. W temperaturze 700°C redukcja wytrzymałości na ściskanie wynosi od 76% (zaprawa M5) do 17% (autoklawizowany beton komórkowy). Należy podkreślić, że nowy Załącznik B podaje szczegółowe procedury, które mają służyć uzyskaniu wiarygodnych danych w postaci zdefiniowania cech materiałowych w funkcji narastającej temperatury pożarowej. Szczegółowe dane dotyczą w normie jedynie wybranej grupy materiałów, z których produkowane są elementy murowe, oraz dwóch rodzajów zapraw. W pozostałych przypadkach wymagane jest wykonanie badań

Rys. 2. Wartości współczynnika k_θ różnych materiałów murowych wg [3]: ABK500 – autoklawizowany beton komórkowy o gęstości 500 kg/m³; lb1600, lb1800, lb2000 – betony lekkie o gęstości odpowiednio 1600, 1800 i 2000 kg/m³; M5 – zaprawa o wytrzymałości 5 MPa; M10 – zaprawa o wytrzymałości 10 MPa; c – ceramika (f_θ – wytrzymałość na ściskanie materiału w temperaturze θ)

Fig. 2. Values of k_θ for different masonry materials according to [3]: AAC00 – autoclaved aerated concrete with density of 500 kg/m³; lb1600, lb1800, lb2000 – light concrete with density of 1600, 1800 and 2000 kg/m³, respectively; M5 – mortar with strength 5 MPa; M10 – mortar with strength 10 MPa, c – ceramic; (f_θ – compressive strength for material at temperature level θ)

doświadczalnych wg odpowiednich procedur normowych. Należy jednocześnie podkreślić, że wiarygodne dane materiałowe są podstawą wszystkich zaawansowanych modeli obliczeniowych do przewidywania termomechanicznego zachowania różnych konstrukcji murowych [19, 20, 21, 22, 23]. Każda z zaawansowanych metod obliczeniowych powinna bazować na uznanych zasadach i założeniach teorii przepływu ciepła oraz mechaniki konstrukcji, uwzględniających zmianę właściwości mechanicznych materiałów murowych wraz z temperaturą. Metody takie powinny zostać pozytywnie zweryfikowane doświadczalnie. W związku z tym, że z nowej normy usunięto metodę uproszczoną, w praktyce weryfikacja odporności ogniowej ścian murowych na podstawie obliczeń będzie, naszym zdaniem, rzadko stosowana. Podstawową metodą weryfikacji pozostanie metoda tabelaryczna.

Podsumowanie

Szczegółowa analiza obliczeniowa ścian murowych w warunkach pożarowych jest zagadnieniem złożonym ze względu na wiele czynników, które warunkują zachowanie się ścian podczas działania temperatury pożarowej. Do podstawowych czynników wpływających na odporność ogniową ścian murowych zaliczyć należy: rodzaj materiałów (elementów murowych i zapraw) użytych do wykonania konstrukcji murowej; parametry geometryczne ściany (grubość, wysokość), poziom jej wyłożenia; rodzaj i sposób wykończenia powierzchni. Dodatkowo w analizach należy uwzględnić odpowiedni realistyczny scenariusz pożarowy, zmienność cech materiałowych w funkcji temperatury oraz odkształcenia termiczne i deformacje ścian. Z tych względów normy projektowania konstrukcji murowych w warunkach pożarowych podają inne, poza analizą obliczeniową, metody weryfikacji odporności ogniowej ścian murowych.

Najczęściej w praktyce projektowej stosowana jest metoda tabelaryczna, uwzględniona również w nowej wersji normy opracowanej w procesie tworzenia drugiej generacji Eurokodów. W no-

wej wersji normy prEN 1996-1-2 [3] uwzględniono wyniki badań i analiz z ostatnich kilkunastu lat. Jak wykazano w artykule, ściany murowe konstrukcyjne o grubościach tradycyjnie stosowanych w Polsce charakteryzują się dużą odpornością ogniową.

Dane w tabelach normowych nie obejmują wszystkich możliwych przypadków ścian. W wielu sytuacjach konieczne jest więc prowadzenie odpowiednich badań doświadczalnych i/lub analiz obliczeniowych. W normach europejskich opracowanych wiele lat temu podano procedury badania ścian murowych i takie badania są prowadzone w specjalistycznych laboratoriach. Nowa norma prEN 1996-1-2 [3] zawiera natomiast dodatkowo zalecenia dotyczące sposobów określania parametrów mechanicznych materiałów murowych w danej temperaturze, co ma podstawowe znaczenie w procesie tworzenia i weryfikacji modeli obliczeniowych konstrukcji murowych i analizach tych konstrukcji w warunkach pożarowych. Podanie normowych ujednoczonych procedur badań materiałów murowych w wysokiej temperaturze jest szczególnie ważne w przypadku nowych rozwiązań materiałowych, które wciąż pojawiają się na skutek dynamicznego rozwoju rynku materiałów budowlanych.

Literatura

- [1] Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z 27 października 2023 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie – Dz.U. 2023 poz. 2442.
- [2] PN-EN 1996-1-2:2010 – Eurokod 6 – Projektowanie konstrukcji murowych – Część 1-2: Reguły ogólne – Projektowanie z uwagi na warunki pożarowe, 2010.
- [3] prEN 1996-1-2:2022 – Eurocode 6 – Design of masonry structures – Part 1-2: General rules – Structural fire design, September 2022.
- [4] EN 1996-1-2:2005 – Eurocode 6 – Design of masonry structures – Part 1-2: General rules – Structural fire design, 2005.
- [5] Andreini M, Caciolai M, La Mendola S, Mazziotti L, Sassu M. Mechanical behaviour of masonry materials at high temperatures. *Fire and Materials*. 2015; 39 (1): 41 – 57.
- [6] Andreini M, De Falco A, Sassu M. Stress-strain curves for masonry materials exposed to fire action. *Fire Safety Journal*. 2014; 69.
- [7] Meyer U, van der Pluijm R, Andreini M, Pettit G, Miccoli L. Design of masonry panels sub-

jected to fire in Europe: an overview on the new draft of EN 1996-1-2, *Proceedings of the 17th International Brick and Block Masonry Conference (IB2MaC 2020)*, July 5-8th 2020, Kraków, Poland, CRC Press/Balkema – Taylor & Francis Group, 2020.

- [8] EN 1363-1 Fire resistance tests – Part 1: General requirements.
- [9] EN 1365-1 Fire resistance tests for loadbearing elements – Part 1: Walls.
- [10] Chudyba K, Matyszek P. Odporność ogniowa ścian murowych. *Czasopismo Techniczne/Technical Transactions*, 2-B/2011, zeszyt 18, rok 108, Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej, ISSN 0011-4561, str. 3-22.
- [11] Chudyba K, Matyszek P. Projektowanie ścian murowych z uwagi na warunki pożarowe w świetle wymagań Eurokodów. *Materiały Budowlane*. 2012; 7 (479): 84 – 87.
- [12] PN-EN 1991-1-2:2006: Eurokod 1: Oddziaływanie na konstrukcje – Część 1-2: Oddziaływanie na konstrukcje w warunkach pożaru.
- [13] Chudyba K, Koziński K. Określanie odporności ogniowej ścian murowych metodą uproszczoną wg PN-EN 1996-1-2. *Materiały Budowlane*. 2014; 7 (503): 10 – 12.
- [14] Turkowski P, Roszkowski P, Sulik P. Projektowanie konstrukcji murowych z uwagi na warunki pożarowe według Eurokodu 6, ITB 2016.
- [15] prEN 1990:2020: Basis of structural design.
- [16] PN-EN 1996-1-1:2010 – Eurokod 6 – Projektowanie konstrukcji murowych – Część 1-1: Reguły ogólne dla zbrojonych i niezbrojonych konstrukcji murowych, 2010.
- [17] EN 12390-1 Testing hardened concrete – Part 1: Shape, dimensions and other requirements for specimens and moulds.
- [18] EN 12390-3 Testing hardened concrete – Part 3: Compressive strength of test specimens.
- [19] Andreini M, Sassu M. Behavior of masonry walls subjected to fire: experimental tests and analytical model. *Proceedings of SEMC 2010*, September 2010, Cape Town – South Africa. In *Advances and Trends in Structural Engineering, Mechanics and Computation*, Press/Balkema, Leiden, 2010.
- [20] O’Meagher AJ, Bennets ID. Modelling of concrete walls in fire, *Fire Saf. J.* 1991; 17: 315 – 335.
- [21] Nadjai A, O’Garra M, Ali FA. Finite element modelling of compartment masonry walls in fire, *Comput. Struct.* 81 (18-19) 2003: 1923 – 1930.
- [22] Nadjai A, O’Garra M, Ali FA, Laverty D. A numerical model for behavior of masonry under elevated temperature. *Fire Mater.* 2003; 27: 163 – 182.
- [23] Nguyen TD, Fekri M, Chammas R, Mebarki A. The behaviour of masonry walls subjected to fire: modelling and parametrical studies in the case of hollow burnt-clay bricks. *Fire Saf. J.* 2009; 44: 629 – 641.

Wpłynął do redakcji: 28.01.2024 r.

Otrzymano poprawiony po recenzjach: 15.09.2024 r.

Opublikowano: